

BILTEN UKPS
broj 1 – 4 januar – april 2016.

Pred izbore govore pametno. Posle se prave ljudi.
(Jovan Arsić Jovče)

U Padaniji vreme leti – od *Naša borba nam je dala druga Tita za maršala*
do *Gradska vlada povezala Lepu Brenu i Sigala* – a život okleva.

JANUAR Koban mesec za *Black Star*. Dejvid (Robert Hejvord Džouns) Bouvi 10.1. odjezdio u međuzvežđe, dva dana iza rođendana. **UČUČU** Od 14. 01. sarajevsko-niška fondacija MAHIR I ALEKSA protiv vršnjačkog nasilja. **UČUČU** Odluka o izborima (nedelja, 17. 01), uz trominutni pljesak nezavisno mislećih zavisnika. **UČUČU** Plivanje za krst (bogojavljensko) i Pihitijada (u Vlasotinca, kraj reku) istog, 19.01. **UČUČU** Kostolomci uživali 21.01. u Danu zagrljaja.

FEBRUAR Skupštinski lapsus-majstor išao na molibdeni USA doručak. **UČUČU** Povelje za građansku hrabrost *Dragoljub Stošić* dodeljene 5.02. Još uvek, Bogu hvala, ima kome! **UČUČU** „Nekima ste otvorili oči. Meni to nije potrebno!” (ToNik, 11. 02, na prvu godišnjicu jednog stranog radija). On „možda spava, sa očima izvan svakog zla/ izvan stvari, iluzija, izvan života”.

MART Posmrtna žrtva igara oko Vračara, bronzani Pekić od 2.03. usred bele pustinje snije grudve dečurlije. Nekad ti se desi da ni posle smrti ne znaš gde si.

UČUČU Najava 3.03: kreću da rade prilaze mostu preko Ade. Čekali da zasuši njina višegodišnja pljuvačina. **UČUČU** Mačo kečeri sročili *smart start* za Ženodan, 8. mart. Ostalih 364 sve kida od ženocida. **UČUČU** Vidovita Roska prorekla političaru biljnog porekla kip Velebrata od voska. Da mu se nađe uz gledanje *Bele lađe*. **UČUČU** Tarabićev poklonik doktoriraće na prvom pčelaru sveta, Arhimedu, koji je uzvikom *EU-reka* Moravu dodelio evropskom slivu. Njome ćedu, kažu, da izvozu šljivu. **UČUČU** Sud sedmično menja ćud: 24.03 jednog osudilo, a 31.03 drugog oslobodilo. **UČUČU** *Kulturni dnevnik* ide u 23.30. Traje celih 15. min (900 sek). Dnevni termini su za višesatnu prostačku larmu na farmi.

NajHIT Hitne pomoći: premijer u *talk show Kog obori lincura izvida ga Macura*.

APRIL Polit-čarobnjaci potisli crkvenjake: kače rajske divote na jalove živote. Rogoljubi u vreći trampe kolizije za koalicije. Hor drčnih autorki kaže: „Nevažeći listići više ne važe”. Predatori predu kao mace. Svi smo Njegovi kućni ljubimci. Padanija je Njegov *pet shop*. Dvosmisleno reklamiranje domaćih potrepština:

„Za malo keša mnogo opranog veša” (bonus daju u Panama raj);

„Za Srbiju bez peruti” (mozak dublje spava kad je kosa zdrava).

Izidite, zaokružite *kako što miluvate i sakate*, jer otkad je Andersen rođen baš na Dan dečjih bajki, 2. aprila, svako čudo može da se zbude.

ALL YOU NEED IS MORE LOVE (Poslednje dve reči pročitati na maternjem!)

Ž. K-P.

JOVAN JANIĆIJEVIĆ, IN MEMORIAM

U prostorijama Udruženja književnih prevodilaca Srbije 26. januara ove godine okupili smo se u znak sećanja na našeg cenjenog kolegu Jovana Janićijevića. Svoja sećanja o druženju i radu sa Jovanom Janićijevićem podelili su Miodrag Sibinović, Radivoje Konstantinović, Miloš Nemanjić, Zoran Jovanović i Miroslava Spasić, a Bilten vam prenosi delove govora na komemoraciji.

КОМЕМОРАЦИЈА ПОВОДОМ СМРТИ ЈОВАНА ЈАНИЋИЈЕВИЋА (УКПС, 26. јануара 2016. године)

I

На данашњем комеморативном скупу се, на жалост, пригодним подсећањем на његов живот и дело опраштамо од нашег колеге Јована Јанићијевића.

Јован Јанићијевић је, као свршени студент Групе за општу књижевност са теоријом књижевности Филозофског факултета у Београду, током свог радног века био библиотекар у Библиотеци града Београда, стручни сарадник у београдском Институту за теорију књижевности и уметности (1960–1961), информатор, в. д. директора и уредник у Југословенском библиографском институту (1963–1975), директор издавачке организације „Делта прес“ (1978–1981) и главни уредник у Издавачкој задрузи „Идеа“. Као активни члан Удружења књижевних преводилаца Србије, током овог времена, био је председник

тог Удружења (1974–1978), председник Савеза удружења књижевних преводилаца Југославије (1976–1978), члан Комисије за књижевне преводиоце Међународног савеза преводилаца (ФИТ); учесник је светских конгреса преводилаца у Ници (1974), Монреалу (1977), Бечу (1984), Мастрихту (1987) и Београду (1990), више стручних симпозијума у Москви и Прагу, као и већине преводилачких сусрета у земљи. Члан је редакције преводилачког часописа „Мостови“ од његовог оснивања 1970, а од 1984. до 1991. и главни и одговорни уредник. Један је од покретача и првих организатора данас већ традиционалних Београдских међународних преводилачких сусрета (1975), један од приређивача и уредника многих зборника реферата са тих сусрета (под насловом „Преводна књижевност“).

Током свог живота Ј. Јанићијевић је у листовима, часописима, зборницима, посебним књигама на нашем, и на више страних језика објавио велики број студија, чланака, огледа, приказа и превода – обухваћених библиографијом од преко 250 библиографских јединица. У новинским написима, студијама, чланцима, огледима и приказима бавио се темама из области: лингвистике, теорије и историје књижевности (светске, а посебно руске и српске), методологије науке о књижевности, фолклористике, теорије, историје, поетике и праксеологије превођења, као и низом антрополошких тема. У књизи „Паслике. Песме своје и усвојене“ (Идеа, 2006) открива нам и 21 песму из сопствене, оригиналне лирике, а у књизи *Огледи и недогледи* (Драслар пајтнер, 2010), уз избор из теоријских, књижевноисторијских, антрополошких, културолошких текстова, имали смо прилику да се упознамо и са 31 Јанићијевићевим афоризмом... У својој културној активности, наш колега Ј. Јанићијевић је остварио не мали број уредничких подвига (сетимо се, рецимо, драгоценог обнављања предратне омладинске библиотеке „Кадок“ у „Делтапресу“; више пута понављаног „Идеиног“ издања „Културна ризница Србије“ и „Идеине“ Библиотеке „Расветљења“). Обдарен и талентом за цртање у неким књигама које је уредио или и написао – представља се и као илустратор...

II

Покушаћу да вас подсетим на неке резултате које је он остварио у областима нешто ближим ономе чиме сам се и сâм бавио.

Године 1999. Ј. Јанићијевић је објавио две књиге својих есејистичких радова: „Метод и домет“, с поднасловом „Књижевност. Психологија. Антропологија“, и „Књижевни превод и преводна књижевност“. То су, по правилу, одабрани текстови које је аутор претходно објављивао у периодици: „Метод и домет“ обухвата текстове настале од почетка шездесетих до краја осамдесетих (уз текст „Српска митска мисао“ из 1998); „Књижевни превод и преводна књижевност“ текстове – настале од почетка седамдесетих до почетка деведесетих година (1992).

Прва од ових књига подељена је на четири тематске целине (Метод и домет; Огледи о руској књижевности; Фолклористичко-антрополошки огледи; Књижевна критика), а друга на следеће три (после Увода чији је наслов „Књижевно превођење и систематизација транслатологије“: Преводна књижевност и национална књижевност; Превођење и тумачење књижевности; Историја преводне књижевности). Урони ли се у текстове који испуњавају побројане одељке, лако се може уочити да су сви посвећени актуелним темама у тренутку кад су настали, тако да се данас могу читати и као својеврсна хроника одговарајућих токова нашег динамичног књижевног, културног и научног живота у другој половини XX века. Сви су писани зналачки, са пуним увидом у проблем, аргументовано и, што је најважније, и онда кад на први поглед делују разнородно (рецимо: „Оглед о Љермонтовљеву *Једру*“, „Пушкин и књижевна критика“ или „Приповедач Александар Солжењицин“, на једној страни, и „Превођење југословенске књижевности у иностранству од 1945. до 1982“, на другој; или: „Појам интраперсоналне дијахроније у књижевности и теорија превођења“, на једној, и текстови о поезији Миодрага Павловића или Јована Христића, прози Добрице Ћосића и Милоша Црњанског, на другој страни) сви ти текстови представљају гране и лишће једног истог корена и стабла – сви извиру из теоријско-методолошки исте основе и део су кохерентних, доследно спроведених полазних ауторових погледа на човека, културу и уметност. У интервјуу који је дао Анђелки Цвијић 2006. године он то овако објашњава: „Страна ми је једностраност. Волим да се уплићем у све и свашта, али ипак у једном широком кругу који није неограничен. Кад сам једном са др Драгославом Срејовићем разговарао о томе шта ме је привукло археологији, рекао сам му да сам пошао од светске књижевности, па сам одатле закорачио у фолклористику, а онда зашао у етнологију и најзад сишао у праисторију и рану историју. Одатле се дубље и не може. Ту и јесте срж културне антропологије, која ме је снажно привукла.... Отуда могу рећи да је културна антропологија најважнија у мом раду, под условом да се схвати да ту подразумевам скоро све: и књижевност и уметност, и свеколики човеков културни развитак, и обичаје, обреде, митове, религију, па и историјске процесе, међукултурну комуникацију и друго.“ Оставио нам је и следећи податак: „Бавећи се својевремено тзв. словенском антитезом, уочио сам да је посредни упадљив пример митског мишљења, што ме је навело да се... посветим проучавању антрополошког оквира те стилске фигуре, односно упоредном истраживању одречних образаца мишљења у жртвовању, бајању, бајци, миту и јуначком епу, маскирању и прерушавању.“

Уза све побројано, мора се истаћи и да је својим библиографским радовима Ј. Јанићијевић ширио и систематизовао сазнања о историји наше културе, стварајући услове за разумевање значаја појављивања нових превода појединих светских писаца, као и обезбеђујући основ за даља компаратистичка истраживања. Тако је у периоду 1960-1980. године објавио библиографије превођења и помена на српскохрватском језику: Јесењина, Бодлера, Аполинера, Сандберга, Арагона, А. Блока, Унгаретија, Паунда, Хајнеа, Превера, Томаса Елиота, Јетса, Рембоа, Бодлера, Љермонтова, Еуђенија Монталеа и Виктора Игоа (ово последње заједно са ћерком Душанком Јанићијевић); објављивао библиографију и

писао о превођењу И. Андрића у свету. Од 1970. до 1978. сâм и у сарадњи са Душанком Јанићијевић у „Мостовима“ је објављивао „Библиографију преводне књижевности у Југославији“...

Веома значајан прилог српској култури уопште, теоријској и књижевно-критичкој мисли Јанићијевић је дао превођењем на наш језик теоријских текстова с немачког и, пре свега, с руског, које је објављивао у нашој периодици, а нарочито књига: Лав Виготски, „Психологија уметности“ (Нолит, Београд, 1975); Л. Виготски, „Мишљење и говор“, Нолит, Београд, 1977); Елезар Мелетински, „Поетика мита“ (Нолит, Београд, 1983). Било би занимљиво погледати одјеке сазнања добијених из тих текстова и књига не само у науци, већ и у текућој књижевној критици која се бавила праћењем наше, домаће књижевне продукције... Лепе резултате Ј. Јанићијевић је остварио и у превођењу поезије. Поводом 50. годишњице свог књижевног рада, поклонио нам је малу антологију својих превода из светске поезије, превода, иначе, објављиваних раније у периодици или књигама. Ту су песме Гетеа, Шилера, Пушкина, Хајнеа, Љермонтова, Тјутчева, Фета, Кардучија, Пасколија, Ахматове, Колета Неделковског, Севака, Силве Капутикјан, Паскала Гилевског и Франтишека Липке. Иначе, 1972. штампао је, као посебно издање, збирку својих превода поезије Фјодора Тјутчева, а дао је леп прилог и превођењу Љермонтовљеве лирике у првом тому нашег тротомног издања сабраних дела М. Љермонтова („Рад“, Београд, 1980), као и у књизи „Бели се једно једро само. Љубавне и друге песме“ („Вајат“, Београд, 1983). (Он је, иначе, и аутор текста о рецепцији Љермонтова код нас, објављеног 1981. у совјетском репрезентативном издању „Енциклопедија Љермонтова“).

Осим пробирљивости у избору аутора које преводи, Ј. Јанићијевић је наступао и наступа као протагониста схватања да у преводу поезије мора бити садржан функционални спој свих компонената оригинала као естетске целине. Оваквим приступом, заједно са групом преводаца који су такође били у стању такав приступ да афирмишу поетски живим преводачким остварењима – учествовао је, од почетка шездесетих година прошлог века, у спасавању нашег преводаштва од прекрајања оригинала у име борбе за модеран израз, вођене у нашој оригиналној поезији и као поход против песничког исказа на основама сложеног силабичко-тонског система версификације. Свестан да се иза таквих прекрајања, по правилу, крије недовољно познавање језика или књижевности којој припада оргинал, дакле „недоученост“ преводаца који, иначе, могу бити, понекад, и наши признати песници, рационалан и практичан по природи, Ј. Јанићијевић је у својим преводима, истовремено, велику пажњу посвећивао и лексичкој еквивалентности. Ваљда, да би и самоме себи доказао да је могуће да превод песме буде и тачан и леп – као да је намерно бирао за превођење најсложеније песме старих мајстора, какви су били Гете, Љермонтов и, посебно, код њега Фет и Тјутчев. И у томе је, као што смо већ констатовали, одиста имао успеха.

Поседујући истанчани нерв за fine спојеве наративног и лирског исказа, Ј. Јанићијевић је, међутим, врхунски преводио књижевну прозу Ивана Буњина и Антона Чехова. Преводима Чеховљевих приповедака из девете књиге Чеховљевих *Сабраних дела* („Рад“, Београд, 1974) дао је значајан прилог српској савременој уметности превођења. Многи од тих превода се прештампавају и у другим издањима – до данашњих дана...

III

О делу Ј. Јанићијевића свакако ће се у текстовима о низу сегмената наше културе још дуго и писати. Његова ширина пристекла је не само из девизе „Страна ми је једностраност“ већ и из начела утканог, и у његову песму „Распуће“: „Јер ако поново чиниш исто, // то је као да ништа не чиниш.“

Скицу описа живота и дела Јована Јанићијевића коју сам, овим тужним поводом успео да вам предочим, сигурно ће знатно допунити и поправити колеге које ће такође данас говорити. А ја имам времена још само да завршим тужним апелом:

Нека је нашем поштованом колеги Јовану Јанићијевићу вечна хвала и слава!

Миодраг Сибиновић

JOVAN JANIĆIJEVIĆ ISPUNJENA MERA

Životopis našeg nedavno preminulog kolege i prijatelja Jovana Janićijevića predstavlja sliku jednog uspešnog i potpuno ostvarenog života, u kojem se, na redak način, skladno sjedinjuju lični, privatni, i javni, profesionalni život.

Za njega bi se moglo reći da se, u jedinstvenom konceptu, na potpun način bavio jezikom kao opštom temom u svim njegovim dostupnim vidovima: bio je znalac više jezika, prilježan čitalac, prevodilac poezije, proze i humanistike sa ruskog, nemačkog i makedonskog, bio autor knjiga i studija koje su razvijale teoriju, istoriju i kritiku književnosti i prevodilaštva kao i šire okvire humanističkih disciplina, bio lingvista, strastveni bibliograf, bio urednik i izdavač, komunikator i javni pregalac na polju kulture pisane reči. Tim putem su ga, osim ličnih sklonosti, usmerila i prva znanja ove vrste stečena na Katedri za opštu književnost Filozofskog fakulteta u Beogradu, i u Institutu za teoriju književnosti i umetnosti...

Prevodilački profil Jovana Janićijevića, za razliku od onog autorskog, nije u tolikoj meri okrenut teorijskoj misli. Rado je prevodio poeziju (Tjutčev, Fet, Gete, Ljermontov, Nedelkovski, Ahmatova, Puškin, Šiler), lepu književnost, i to romane i pripovetke (Tendrjakov, *Za danom koji protiče*; Šnicler, *Novela o snu*, u velikom obimu pripovetke Čehova), da bi se ipak u većem zamahu okrenuo sebi bliskim teorijskim temama u vezi sa književnošću i prevodilaštvom (Lav

Vigotski, *Psihologija umetnosti* ; isti autor, *Mišljenje i govor* ; Vladimir Prop, *Morfologija bajke*; Meletinski, *Poetika mita*; isti autor, *Semantika mitskog sižea i sistema*, Frojd, *Pesnik i fantaziranje*, itd.). I ovde su van okvira ostale desetine napisa, prikaza i kritika vezanih za srodne teme koje su objavljene po novinama i časopisima ili izrečene na javnim tribinama.

Kao zakleti bibliofil i bibliograf, posle izvesnog vremena provedenog u Biblioteci grada Beograda i dvanaest godina stručnog rada u Jugoslovenskom bibliografskom institutu, Janićijević je voleo da smislija najbolje načine očuvanja knjiga i njihovog sistematičnog sređivanja i optimalnog korišćenja. Kao uvek, tom je poslu prilazio teoretično, i tako za sobom ostavio tekstove *Centralna katalogizacija i jedinstvena kataloška obrada*; *Bibliografska delatnost Jugoslovenskog bibliografskog instituta*; *Racionalna organizacija biblioteka*; *Bibliografija prevodne književnosti u Jugoslaviji* u časopisu *Mostovi* (1970-1978), kao i personalne bibliografije prevoda naših pisaca na strane jezike (Andrić), odnosno stranih pisaca na srpski (Jesenjin, Bodler, Apoliner, Sandberg, Aragon, Blok, Ungareti, Paund, Hajne, Prever, Eliot, Jejs, Rembo, Ljermontov, Montale, Igo), što predstavlja pravi rudnik dragocenih podataka za sve proučavaoce prevodne književnosti kod nas...

No, najveći deo svog kulturnog aktivizma Janićijević je ostvario kroz tela i delatnosti svog matičnog Udruženja književnih prevodilaca Srbije. U više mandata bio je član raznih foruma, odbora, komisija i žirija u okviru Udruženja, a njegov predsednik bio je u razdoblju 1974-1978. Lepo je reći da je u mandatu 1976-1978. bio i predsednik Saveza društava i udruženja književnih prevodilaca Jugoslavije.

Najznačajniji trag u istoriji UKPS Janićijević je ostavio kao saradnik i urednik časopisa *Mostovi*, i kao organizator i učesnik Beogradskih prevodilačkih susreta.

Komunikator, bibliograf i izdavač od nerva, Janićijević je decenije svog radnog veka vezao za sudbinu časopisa *Mostovi*. Od osnivanja časopisa i njegovog prvog broja, 1970, nalazio se u njegovom Uređivačkom odboru. Temelji uređivačke politike, koje je Odbor ocrtao u svom Proglasu - strana književnost u prevodu; prikazi i kritike; teorijska razmišljanja o književnosti i prevodilaštvu - godinama su potom ostali osnovni uređivački obrazac. U istom broju, Janićijević je objavio prepeve poezije Tjutčeva, i započeo seriju bibliografskih blokova o prevodnoj književnosti u Jugoslaviji (ukupno će ih biti 35, od 1970. do 1978).

Glavni urednik *Mostova* postao je 1984, i to ostao do 1991.

Kao neumorni kulturni poslenik i komunikator, Janićijević je, za svoga predsedničkog mandata u UKPS, pokrenuo ideju o velikom međunarodnom okupljanju prevodilaca u Beogradu, i decembra 1975. organizovao *Prve beogradske prevodilačke susrete (BEPS)*, čije su odabrane, dovoljno uopštene teme manje-više postavile matricu tematskog opredeljivanja većine potonjih skupova: Prevodna i nacionalna književnost i problemi njihovog proučavanja; Društveni i stručni problemi prevodilaštva, i Teorija i kritika prevodenja. Veliki uspeh skupa naveo je organizatore na odluku da Beogradski susreti postanu stalna, svakogodišnja manifestacija.

U većini godina koje su sledile Janićijević je ostao u preduzimljivoj ulozi organizatora BEPS, voditelja, autora zapaženih izlaganja i podržavaoca stručno visokog nivoa razgovora, istovremeno i dobrog domaćina koji srdačnom atmosferom mnogobrojnim gostima čini boravak ugodnim. Verovatno zahvaljujući dobro postavljenom početku, BEPS je uspeo da tradiciju uglednog naučnog skupa, sa dobro odabranim temama, smišljenom organizacijom i programom te značajnim učesnicima očuva sve do današnjeg dana.

I, gle divnog ispoljenja istorijske pravde: poslednje, jubilarne, 40. Beogradske međunarodne susrete prevodilaca maja 2015. otvorio je ko – onaj koji ih je i započeo četiri decenije ranije.

Ostavljajući sada Janićijevića i okrećući se Jovanu, Joci, mogu reći da je on bio moj lični višedecenijski prijatelj i kolega, moj takoreći celoživotni svedok. Zajedno smo studirali Opštu književnost, sedeli smo u istoj sobi u Centru (kasnije Institutu) za teoriju književnosti i umetnosti. Kad sam tražila posao, on mi ga je našao u Bibliografskom institutu, a ja sam bila dovoljno nezahvalna da ga ne prihvatim (otišla sam u jedan sindikalni list). Na mojoj svadbi sa Acom Spasićem Jovan je, uz gitaru, najglasnije pevao „Bele ruže nežne ruže”, što mu je bila omiljena pesma. Onda smo gledali kako nam se rađaju deca, i slavili rođendane. Onda smo prevodili, i vezali se za Udruženje prevodilaca. Tu smo decenijama, pouzdano i prijateljski, saradivali na mnogim stručnim i staleškim poslovima; podjednako smo ozbiljno shvatali stvari. A podjednako smo voleli i da učetvoro, Ljuba i Jovan, Aca i ja, kolima krenemo na prevodilačke skupove diljem naše lijepe, na Bled, Črni Vrh, u Tetovo, na Popovu Šapku. Bio mi je pouzdan prijatelj, na kog sam uvek mogla da se oslonim. Odlazi moj svet. Oko mene duva promaja.

Miroslava Spasić

In memoriam
ČOVEK KNJIŽEVNE KULTURE
Jovan Janićijević (1936-2015)

Književni prevodilac, pisac, urednik, bibliograf, Jovan Janićijević je obeležio književnu kulturu Srbije u drugoj polovini 20. veka. Knjigom Paslike – pesme moje i usvojene, s prilogom Pedeset godina književnog rada, koji sadrži iscrpnu bibliografiju, Jovan je podvukao crtu ispod svog dotadašnjeg rada, ali tu, 2006. godine, nije stavio tačku. Knjige Draž okolišenja (2009) i Ogledi i nedogledi (2010), uz učešća na Beogradskim prevodilačkim susretima samo su nastavak jednog plodnog stvaralačkog rada...

Kao izdavač, urednik i pisac najpotpunije se ostvario u Izdavačkoj zadruzi IDEA, čiji je bio glavni urednik i saizdavač. Pokrenuo je Biblioteku Rasvetljenja, u kojoj je objavljen veliki broj i prevoda i studija domaćih pisaca, među kojima je i jedan od značajnijih radova pisca ovih redova Jedan vek srpske stvaralačke inteligencije 1820-1920. U ovoj biblioteci objavljeni su i neki ogledi ovog kreativnog urednika, kao što su Književni prevod i prevodna književnost i Metod i

domet – Književnost, psihologija, antropologija. Kao posebno izdanje pojaviće se Antropološki ogleđ o ųrtvovanju U znaku Moloha (dva izdanja), a izdavaćkim poduhvatom 1996. godine biće proglašeno enciklopedijsko izdanje Kulturna riznica Srbije, ćiji je priređivać Jovan Janićijević. Ova kapitalna knjiga doųiveće više izdanja, ali i verziju na engleskom jeziku. Jovanovo veliko intelektualno interesovanje za antropološke studije vrhuni u Antropološkom ogleđu o maskama U znaku Janusa, rukopisu od 338 strana, koji se, evo sada, naųalost, posthumno nalazi u redakciji velike izdavaćke kuće Sluųbeni glasnik.

Propušteno je još mnogo toga što bi moglo da se kaųe o ćoveku knjiųevne kulture, ali ne sme da se propusti nešto o samom ćoveku. Na slićnom putu, intelektualna aktivnost Jovana Janićijevića i pisca ovih redova, ćesto i vrlo mnogo su se proųimale i preplitale, pa mogu da kaųem da je bio pouzdan prijatelj i još pouzdaniji saradnik.

Iznad svega, bio je retko posvećeni porodićni ćovek, sa dve kćeri, Dušicom i Danicom i odanom suprugom Ljubom, koja ih je prva napustila.

Miloš Nemanjić, sociolog kulture

IN MEMORIAM JOVAN JANIĆIJEVIĆ
Zoran R. Jovanović, glavni i odgovorni urednik ćasopisa PREVODILAC

JOVAN JANIĆIJEVIĆ proveo je ceo svoj ųivot sa knjigama. Još kao gimnazijalac pisao je zaljubljene stihove, ali i prevodio tuđe da bi kasnije prešao na priće i još obimnija dela. Dosta rano poćeo se baviti prevodēnjem i taj posao shvatao je kao "hleb nasušni" i kao svoju ųivotnu sudbinu... Njegova ųivotna sudbina neodvojivo je vezana za knjigu...

Moje druųenje i saradnja sa pokojnim Jovom Janićijevićem trajali su skoro 40 godina. Strućnu i stalešku saradnju smo zapoćeli poćetkom 80-ih godina kao glavni urednici dvaju vodećih jugoslovenskih prevodilaćkih ćasopisa. U tom svojstvu smo, na neki naćin, bili predodređeni za vezu između naša dva prevodilaćka udruųenja, pa smo inicirali i koordinirali brojne akcije od znaćaja za srpsko prevodilaćstvo – od rešavanja akutnih staleških problema, pa sve do strućne saradnje na realizaciji prevodilaćkih skupova i aktivnog ućešća na njima. Znaćajno mesto u toj saradnji pripada ućešću istaknutih naućnih prevodilaca na skupovima BEPS-a, kao i autorska saradnja ćlanova UKPS sa ćasopisom PREVODILAC, u ćemu je upravo Jovin autorski doprinos najveći.

Jova je za sobom ostavio jednu obimnu, potpuno završenu, monumentalnu studiju o maskama koju je ponudio jednom našem vodećem izdavaću, ali nije, naųalost, doćekao njegov konaćan odgovor. Nadamo se da će ona uskoro izaći iz štampe, što će biti prilika za još jedno okupljanje u Jovinu ćast i podsećanje na njegovo delo.

Za kolegu Janićijevića se, sa punim pravom, može ustvrditi da je ceo svoj život proveo družeći se sa knjigom – on je, uporedo, pisao svoje, ali i prevodio i uređivao tuđe knjige. Sve to je radio punom snagom, znalački i pošteno. Zato odlazak ovog našeg dragog kolege i prijatelja predstavlja veliki gubitak za srpsko prevodilaštvo i izdavaštvo, ali i za našu stručnu publicistiku. **Kako bismo trajno sačuvali uspomenu na ovog velikog pregaoca i korifeja srpskog prevodilaštva, potrebno je da UKPS ustanovi Nagradu za doprinos prevodilačkoj publicistici**, koja bi se dodeljivala godišnje ili bijenalno. Samo tako ćemo se, bar jednom godišnje, podsećati na aktivan stvaralački život i značajno prevodilačko delo Jove Janićijevića, koji je tu malu pažnju nesumnjivo zaslužio.

DODELJENA NAGRADA „LJUBIŠA RAJIĆ“

U prostorijama Udruženja književnih prevodilaca Srbije 4. aprila, na Dan studenata i rođendan filologa, prevodioca i profesora Ljubiše Rajića, svečano je po drugi put dodeljena nagrada „Ljubiša Rajić“. Nagrada je osnovana 2012. godine, i dodeljuje se svake dve godine mladom prevodiocu za prvi objavljeni prevod poezije ili proze sa bilo kog jezika.

Žiri u sastavu Miloš Konstantinović, Radoš Kosović, predsednik žirija Vesna Stamenković i predstavnik fonda Jasna Rajić odlučio je da ove godine nagradu dodeli **Saši Đorđeviću** za prevod sa novogrčkog knjige kiparske pesnikinje **Efrosini Manda-Lazaru *Noje u gradu***, u izdanju Trećeg trga, Beograd 2015.

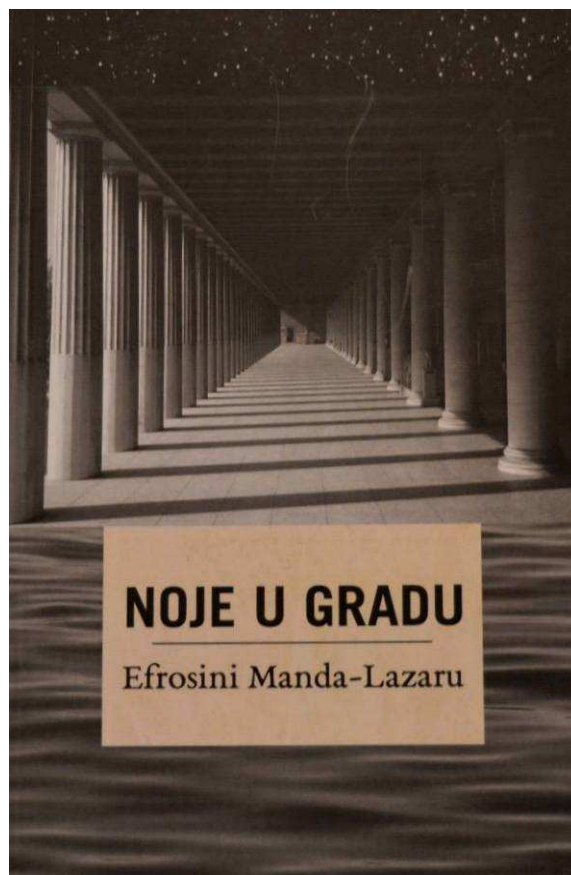
Prenosimo recenziju prevoda koju je naopisao **doc. Dr Darko Todorović** s Odeljenja za klasične nauke Filozofskog fakulteta u Beogradu:

RECENZIJA **zbirke pesama *Noje u gradu* Efrosini Manda-Lazaru** **(preveo s novogrčkog Saša Đorđević)**

Efrosini Manda-Lazaru, pesnikinja s Kipra, bavi se pisanjem poezije poslednjih trinaest godina. Sve do knjige *Noje u gradu* (2012) njen pesnički izraz nije značajnije odstupao od dominantne tendencije u kiparskoj poeziji prve decenije veka. Većinom je reč o kratkim, jezgrovitim pesmama, nastalim u okvirima tradicije velikih grčkih i evropskih stvaralaca kao što su Kavafis,

Elitisili Bodler, od kojih je svaki, na ovaj ili onaj način, svojim fizičkim ili duhovnim prisustvom, ostavio traga na Velikom ostrvu. Sa ovom knjigom poezije Efrosini Manda-Lazaru je učinila značajan iskorak u oblikovanju samostalnog i inovativnog poetskog izraza. Njen pulsirajući ženski autorski glas iz prethodnih zbirki obogaćen je ovaj put svojevrsnom biblijskom rezonancom. Autorka nas provodi kroz zamršeni lavirint ulicastare Nikozije, čije oblike i mirise dočarava u uzbudljivim, neretko brutalnim slikama. Naznake ovog dinamičnijeg pesničkog idioma naziru se već u zbirci Donja suknja (2011), u kontrapunktu proznih i poetskih sekvenci, u kome jedno od tematskih središta predstavlja i ovaj put grad – Nikozija. U knjizi Noje u gradu, koristeći se poetizovanim proznim iskazom, relativno usamljenim u savremenoj kiparskoj poeziji – u „savršenom spoju kamena i etra“ – autorka predstavlja čitaocima aktuelnu sadašnjicu poslednje podeljene evropske prestonice kroz sedmodelni kolaž sastavljen od multikulturalnih fragmenata koji sazdaju istoriju drevnog grada –onu napisanu, ali i onu u nastajanju. Fluidnost poetskog narativa i složeno tematsko prelivanje koje alegorijski ukazuje na biblijski potop – kataklizmos – ili, transponovano u sadašnjost, natopljenost grada nedaćama savremenog doba, kao što su izbeglice, ratovi, nemaština, starenje, samoća i otuđenje, odslikavaju se na zidovima trošnih vlastelinskih kuća, na zidinama drevne prestonice, ali i na akterima poetske drame koja, kako tekst odmiče, poprima sveljudski karakter jedne ekumenske tužbalice.

Višeslojno pesničko tkanje Efrosini Manda-Lazaru stavlja prevodioca pred komplikovani zadatak ponovnog stvaralačkog uspostavljanja izvorne pesničke slike u mediju jezika jedne drukčije teksture, prožetog drukčijim konotacijama i zvučnim bojama. Prevodiočev rad tako prerasta u svojevrsno stvaralačko preporučanje poetskog mikrokosmosa izvornog stiha, u izgradnju jedne po mnogo čemu nove pesme, koja u izmenjenom, „tuđem“ lingvističkom ruhu uspeva da očuva autentični ritam i rezonancu grčkog izvornika. Ona doista ni u jednom trenutku neće izneveriti filigransku preciznost njegovih poetskih formula i obrta, svojstvenih samo novogrčkom jeziku, a neretko upravo dijalekatskom, kiparskom idiomu i njegovom specifičnom asocijativnom krugu. Prevodna reč, međutim, ostaje pri tom sasvim prisna, živa i na neobičan način „domaća“ u lakom, neusiljenom strujanju nizova srpskih rečenica, koje se ukazuju čas u naoko jednostavnoj, smišljeno ravnoj i obezličenoj,

novinski „otuđenoj“ jezičkoj stilizaciji, čas brutalno „angažovane“ u nemoj, faktografskoj ogoljenosti svojih slika „običnog“, svakidašnjeg umiranja – sa naglim, nenagoveštenim iskliznućima u lirsko i nadrealno-zaumno, u naprasni krik ili grozničavu molitvu. Spoj oniričkog i brutalnog, u pritajenom nagoveštaju ili ogoljenoj slici – to su osnovne karakteristike poetskog izraza Efrosini Manda-Lazaru, stilske odlike koje je prevodilac Saša Đorđević uspeo da dosledno utka u tekst srpskog prepeva, polazeći od istančanog filološkog poznavanja obaju jezika (posebno kiparskog varijeteta novogrčkog) i jednog nesumnjivog dara za stvaralačko preoblikovanje i prenošenje pesničke materije iz jednog u drugi jezičko-poetski medij. Time je stvoren magični privid lakoće i prozračnosti lirske fraze, koja – kao i tekstu izvornika – iza monolitne, direktne slike i jednostavnog iskaza, često nalik na šturi dnevnički zapis ili rutinski novinski izveštaj, po pravilu skriva one teže uočljive, mikroskopske naslage značenjskih referenci – od kulturnih, istorijskih i političkih, do teoloških i mentalitetsko-psiholoških, ukorenjenih u mediteranskom, helenskom i, dakako, ženskom senzibilitetu autora zbirke.

Sa pesničkom zbirkom Noje u gradu Efrosini Manda-Lazaru u prepevu Saše Đorđevića srpska prevodna književnost obogaćena je prvorazrednim poetskim svedočanstvom o duhovnom, „sakralnom i evharistijskom“ prostoru drevnog ostrva, na kome sadašnjica i istorija oduvek čine nedeljivo jedinstvo.

41. BEOGRADSKI PREVODILAČKI SUSRETI

Ovogodišnji međunarodni Beogradski prevodilački susreti, 41. po redu, održaće se u prostorijama Udruženja od 27. do 29. maja. Tema ovogodišnjih susreta biće **NOVO PREVOĐENJE KLASIKA**, a moto pod kojim ćemo se okupiti biće *Dostići i prevazići*. U okviru tri okrugla stola govorićemo o savremenim prevodima dela klasične književnosti, o klasicima u srednjoškolskoj lektiri i tome na koji način oni učestvuju u formiranju književnog ukusa čitalačke publike, kao i o prevodima savremenih dela koja će možda jednog dana biti smatrana klasicima.

Kao i svake godine, i ovoga puta naši gosti, kolege iz inostranstva, imaće priliku da razgovaraju sa jednim od autora čija su dela prevodili. Ove godine počasni gost Susreta je pisac **Mihajlo Pantić**.

Zvanični deo Susreta odvijaće se u okviru četiri okrugla stola, u petak, 27. i subotu, 28. maja, s početkom u 11 časova za prepodnevni i 16 časova za poslepodnevni okrugli sto. Pozivamo sve naše članove da, ukoliko su u mogućnosti, dođu i učestvuju u ovim zanimljivim raspravama.